

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.
c/o Tapani Saimovaara
Päijänteentie 12 A 1
17200 Vääksy
phly@phly.fi
www.phly.fi

Heinolan kaupungin kaavoitus

Asia: Muistutus Ala-Rääveli - Keskinen rantaosayleiskaavan luonnoksesta

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta, luonnon- ja ympäristösuojelua sekä kestävää kehitystä. PHLY on tutustunut Ala-Rääveli - Keskinen kaavaluonnoksen aineistoihin ja lausuu niistä seuraavaa:

Kaavoitusprosessi

PHLY on ensisijainen linnustonsuojelun asiantuntijayhdistys Päijät-Hämeen alueella. Kaava-alue on huomattavan laaja ja linnustoltaan monipuolinen. PHLY pyytää, että kaavoittaja lisää yhdistyksen kaavan osallisten listaan ja lähettää tiedon kaavan etenemisestä yhdistyksen sähköpostiosoitteeseen ja/tai postiosoitteeseen kunnan käytännön mukaisesti.

Yhdistys esittää että kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään ja sen tavoitteisiin lisätään linnustonsuojelu yhdeksi teemaksi.

Linnusto- ja luontoselvitykset

MRL:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon sen tehtävä ja tarkoitus.

Ala-Rääveli - Keskinen rantaosayleiskaavalla on tarkoitus mahdollistaa huomattavaa rantarakentamisen lisäämistä. Kaavaa tulisi käyttää suoraan rakennusluvan perusteena, mikä edellyttää selvityksiltä yleiskaavan selvityksiä yksityiskohtaisempaa tasoa.

Ala-Rääveliltä löytyy niin selkävesien lintuluotoja kuin reheviä, linnustollisesti merkittäviä rantakosteikkoja. Rantametsät ovat linnustoltaan potentiaalisesti arvokkaita ja yleisesti luonnontilaisilla ranta-alueilla on merkitystä luonnon monimuotoisuudelle.

Alueen todennäköisestä ja tiedossa olevasta merkityksestä linnusto- ja luontoarvoille johtuen PHLY toteaa, että alueelta on laadittava ympäristöhallinnon ohjeiden mukainen pesimälinnustonselvitys. Nykyinen luontoselvitys on myös muiden lajien selvitystarkkuudeltaan puutteellinen. Valitettavasti kaavan linnustoa käsittelevät tiedot ovat myöskin jo vanhentuneet. Luontoselvitys on peräisin vuodelta 2014 (maastotyöt v. 2013) ja Suomen linnuston uhanalaisuus on arvioitu tämän jälkeen (Tiainen ym. 2016) uudelleen. Samalla kun alueen pesimälinnusto selvitetään, tulee työssä huomioida uusin uhanalaisuusluokittelu, jotta nykyisin

uhanalaiset lajit saadaan selvitettyä ja otettavan huomioon kaavaa laadittaessa. Seudun erityisenä ja tärkeänä pesimälajina on valkoselkätikka, joka on uhanalainen ja erityisesti suojeltu laji. Kaavan tulevassa linnustoselvityksessä lajin kartoittamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. On myös suositeltavaa, että tätä selvitystä varten hankitaan tausta-aineistoksi Metsähallituksen ja PHLY:n olemassa olevat havaintotiedot lajista.

Luontoselvityksestä puuttuvat kokonaan viitasammakkoselvitys, luontodirektiivin IV-liitteen sudenkorentojen selvitys, liito-oravaselvitys ja lepakkoselvitys. Luontoselvityksessä on kuitenkin tunnistettu liito-oravalle potentiaalisia esiintymisalueita ja suositeltu niiden inventoimista mikäli kohteille osoitetaan rakentamista. Kaava-aineistojen perusteella näin ei ole toimittu, vaan potentiaalisille kohteille on osoitettu rakentamista, tutkimatta asiaa. On erittäin huonoa suunnittelua ja väärin myös maanomistajia kohtaan esittää rakentamista kohteille, joille sitä ei tosiasiallisesti voida toteuttaa. Sama seikka koskee myös viitasammakon ja direktiivikorentojen esiintymiskohteita.

Lausunnon liitteenä on Tiira-lintutietopalvelun havainnot uhanalaisista lintulajeista kaava-alueella ja sen lähellä. Aineiston omistaa PHLY. Aineisto koostuu hajahavainnoista, eivätkä tiedot yleensä perustu systemaattisiin linnustolaskentoihin vaan harrastajien oman mielenkiinnon perusteella tehtyihin retkiin. Hajahavaintoaineisto osoittaa kuitenkin selvästi, että alueella on paljon havaintoja uhanalaisista lajeista ja alueen nykyisen linnustollisen merkityksen asianmukainen selvittäminen on tämänkin perusteella tarpeen.

PHLY:n Tiira-aineistolla, sen tietyistä puutteista huolimatta, pystytään osoittamaan ja tunnistamaan linnustolle arvokkaita kohteita, joita ei ole mainittu luontoselvityksessä, esimerkiksi Imjärven koskikohde, joka on säännöllinen uhanalaiseksi luokitellun koskikaran talvehtimispaikka.

Kaavamääräykset ja -merkinnät

Kaavaluonnoksessa on useita suojeluun liittyviä puutteita kaavamerkinnöissä. Kaikki Natura2000 -verkostoon kuuluvat alueet tulee merkitä kaavaan SL- tai S-merkinnällä. M-1 -merkintä ja nykyiset siihen liittyvät kaavamääräykset vaarantavat ko alueiden luontoarvot, joiden perusteella ne on valittu mukaan suojeluohjelmaan.

Kaikki luonnonsuojelulain mukaiset kohteet tulee merkitä kaavaan SL- tai S-merkinnöillä.

Muut luontoselvityksessä arvokkaiksi kohteiksi tunnistetut alueet on myös suositeltavaa merkitä kaavaan jollakin suojelua korostavalla kaavamerkinnällä esim. MY, W/s ja selkeillä kaavamääräyksillä, jotka turvaavat ko luontoarvot yksiselitteisesti.

Luo -merkintöjä on täsmennettävä ja kaavamääräyksiin tulee kirjata ne luontoarvot, joita ei saa heikentää tai hävittää. Pelkkä viittaaminen luontoselvitykseen ei riitä yksiselitteisesti turvaamaan näitä arvoja.

Tuusjärven maakunnallisesti arvokkaaksi todettu ja maakuntakaavassa S-merkinnällä oleva lintuvesi tulee huomioida paremmin kaavassa. Oikea kaavamerkintä Tuusjärvelle on S. Lisäksi kaavalla tulee pyrkiä edistämään alueen perustamista suojelualueeksi. On myös kunnan velvollisuus edistää alueellaan luonnonsuojelun toteutumista.

Kaavan luontovaikutusten arviointi

Kaavaehdotuksesta ja sen liiteaineistoista puuttuu MRL:n 9§ edellyttämä ja tasoinen luontovaikutusten arviointi. Nykyisellään tämä osuus on vaillinainen ja osittain jopa harhaanjohtava. Lain tarkoittaman vaikutusten arvioinnin tulee perustua riittäviin selvityksiin (ks. kappale luontoselvitykset) ja olla niin seikkaperäinen, että ekologiaan perehtymätön henkilökin pystyy tekemään sen perusteella johtopäätöksiä kaavaehdotuksen vaikutuksista eri lajeihin ja luontoarvoihin.

Esimerkiksi lintulajien osalta vaikutusten arviointi tulisi olla lajikohtaista (vähintään uhanalaisten lajien ja muiden maankäytönsuunnittelun kannalta oleellisten lajien osalta), siinä tulisi esittää lajin uhanalaisuus- ja muut luokitukset, kaavaehdotuksen välittömät ja välilliset vaikutukset kyseiseen lajiin hyödyntäen sekä kvantitatiivisia (numeerisia) että kvalitatiivisia (laadullisia) arviointimenetelmiä.

PHLY pyytää kaavoittajaa poistamaan virheellisen lauseen kaavaselostuksesta, ellei uusia rakennuspaikkoja todellisuudessa ole poistettu kaavaehdotukseen tai seuraavaan kaavaluonnokseen mennessä: *”Kaavan vaikutuksia luonnonmonimuotoisuuteen ja kasvillisuuteen on pyritty vähentämään mm. jättämällä luonnonmonimuotoisuuden kannalta tärkeät ranta-alueet rakentamatta (uudet rakennuspaikat).”*

”

Vaatimukset

- Natura2000- ja luonnonsuojelulain mukaiset arvokohteet merkitään kaavaan SL- tai S-merkinnöillä.
- Luonto- ja maisemaselvityksen III-luokan alueilla olevat uudet rakennuspaikat poistetaan (mm. Pirisaaret, Tuusjärvi) tai siirretään alueille, jotka kestävät rakentamista.
- Luonto- ja maisemaselvityksen II-luokan alueiden mitoitus lasketaan 3 rakennuspaikkaan per muunnettu rantakilometri.
- Alueen pesimälinnusto on selvitettävä ympäristöhallinnon suositusten mukaisesti.
- Alueella tulee tehdä lepakkoselvitys, liito-oravaselvitys, viitasammakkoselvitys ja kartoittaa Luontodirektiivin IV a) sudenkorentolajit sekä kovakuoriaiset (lähinnä sukeltajat).
- Nykyisellään riittämätön luontovaikutusten arviointi tulee perustua näihin uusiin selvityksiin.
- Vaikutusarvioinnin perusteella kaavaa tulee tarvittaessa muokata ja mikäli arviointi aiheuttaa kaavaan merkittäviä muutoksia, tulee kaavaluonnos asettaa uudelleen nähtäville.

Lopuksi

PHLY toivoo, että kaavaa työstetään vielä eteenpäin luontoarvot huomioiden, tarvittavat lisäselvitykset tehdään asianmukaisesti ja kunnolla. PHLY:llä on myös olemassa olevaa aineistoa alueen linnustosta, jonka käytöstä voidaan neuvotella Heinolan kaupungin kanssa.

Asikkalassa 9. päivänä huhtikuuta 2018

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistys

Tapani Saimovaara
Puheenjohtaja

Liite.

Kartta alueen uhanalaisten lintulajien havaintopisteistä Tiira-lintutietopalvelun aineiston perusteella.

Uhanalaisten lintujen havaintopisteet
C PHLY, 2018

